

Geopolitika Ruska – její konstanty a proměny v období po rozpadu SSSR

diplomová práce

Vosátková Veronika

posudek vedoucího práce

Předložená práce představuje nejen v rámci studentských prací obtížné téma, o čemž také svědčí, že autorka neuvádí žádný český titul, který by explicitně operoval s termínem ruská geopolitika. Tato skutečnost představuje na jedné straně velkou výzvu a velké možnosti jak ve smyslu uchopení i konkrétního naplnění atraktivního tématu, na druhé straně také zřejmá úskalí, spočívající jak v kontroverzních přístupech a úhlech pohledu, tak způsobech či metodách jeho zpracování.

Práce je poměrně rozsáhlá, má 104 strany textu plus tři strany příloh; využívá 57 titulů literatury, převážně zahraničních autorů a dalších 90 prací (článků a zpráv) a zdrojů stažených z internetu. Práce má dobře stanovené cíle, výzkumné otázky i hypotézy, jejichž konzistentní a smysluplné naplnění by bylo oříškem i pro zkušenější autory. Práce je poměrně dobře strukturovaná a zahrnuje základní pilíře, na kterých je založena tradiční (klasická) geopolitika mocností jako je Rusko. Solidně je zpracována teoretická část věnovaná konceptům geopolitiky a zejména ruské geopolitice v podání jejího nejvýznamnějšího představitele a propagátora Alexandra Dugina, v jejímž rámci je zdůrazňován a diskutován především teoretický koncept eurasianismu.

Přechod od teoretických přístupů k věcnému řešení mohl být plynulejší, kdyby obsahoval hodnocení tradičních pilířů ruské geopolitiky, které však byly částečně zmíněny právě v rámci předcházející kapitoly věnované teoretickým konceptům geopolitiky, zejména té ruské. A tak můstek k hodnocení ruské geopolitiky představuje kapitola věnovaná druhému základnímu pilíři ruské geopolitické moci (vedle síly zbraní), tj. bohatství ropy a zemního plynu a geopolitice spojené s jejich vývozem. Stěžejní část práce tvoří popisná analýza vztahů Ruska k zemím blízkého zahraničí, které představuje prvořadý předmět zájmu ruských geopolitických aktivit – aktivit, jež směřují (nejen ve světle posledních událostí) k obnovení velmocenské pozice země. Za nejvýznamnější přínos (přidanou hodnotu) však lze považovat poslední kapitolu Zahraniční politika a geopolitika, v jejímž rámci se autorka snaží o poměrně obtížnou objektivizaci zahraničně politických aktivit – geopolitiky Ruska. I když tuto část nelze považovat jako skutečnou „kvantitativní analýzu“ (ta by musela být součástí rozsáhlejšího projektu) – je cenná v tom, že zahrnuje všechny základní aktivity Ruska v rámci mezinárodních vztahů, zejména pak vztahů vůči blízkému zahraničí, které lze souhrnně označit jako geopolitické. Jedná se o tradiční zahraničně-politické a diplomatické aktivity: postoje vůči geopolitickým krizím, hlasování v Radě bezpečnosti, strategické smlouvy a stavby produktovodů, vojenská cvičení (vše také vyjádřené v grafickém, tabulkovém přehledu i v rámci hodnotícího textu), hospodářské sankce vůči neposlušným sousedům až po hodnocení zahraničních cest nejvyšších ruských představitelů – prezidentů a premiérů Putina a Medveděva. Zejména této části by slušela lepší struktura, resp. návaznost hodnocených aktivit. Na konec se autorka pokusila o krátké zhodnocení dosavadního vyvrcholení ruských geopolitických aktivit vyjádřené anexí Krymu a destabilizací Ukrajiny.

V této souvislosti a závěrem je nutné zdůraznit, že tak obtížný cíl, tj. analýzu všech uvedených zahraničně politických aktivit a ještě ve smyslu konfrontace politických

proklamací a reality, dosud nenaplnila žádná česká ani řada zahraničních odborných prací zabývajících se ruskou geopolitikou. A proto je nutné tuto skutečnost brát při hodnocení práce v úvahu.

Práci zbytečně poškozují překlepy, občasné gramatické chyby a formulační nepřesnosti, které jdou jen částečně na vrub skutečnosti, že slovenská autorka psala práci česky. Slabší je grafická stránka práce. Když autorka většinu grafických doplňků převzala, mohla je alespoň kvalitněji překopírovat. Zdroje jsou v tomto ohledu bohaté a zejména barevném provedení.

Práci, i přes uvedené nedostatky, zejména proto, že autorka prokázala schopnost orientovat se v obtížné problematice a solidní práce s literaturou, když využívala rozmanitých zdrojů a reflektovala rozdílné přístupy k hodnocení a předvedla dobrý pokus o objektivizaci a dokumentaci ruských geopolitických aktivit, doporučuji k přijetí.

Praha 19. 5. 2014

vedoucí práce RNDr. Jiří Tomeš, Ph.D.